

NACIONALINIO ATVIROS PRIEIGOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ DUOMENŲ ARCHYVO INFORMACINĖS SISTEMOS NAUDOTOJŲ ADMINISTRAVIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nacionalinio atviros prieigos mokslinių tyrimų duomenų archyvo informacinės sistemos (toliau – MIDAS) naudotojų administravimo taisyklių (toliau – MIDAS naudotojų administravimo taisyklės) pagrindinis tikslas – nustatyti MIDAS naudotojų administravimo tvarką.

2. MIDAS naudotojų administravimo taisyklės parengtos vadovaujantis Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 716, Techninių valstybės registų (kadastrų), žinybinių registų, valstybės informacinių sistemų ir kitų informacinių sistemų elektroninės informacijos saugos reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2013 m. spalio 4 d. įsakymu, Nr. 1V-832, Bendrųjų reikalavimų organizacinėms ir techninėms duomenų saugumo priemonėms, patvirtintų Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2008 m. lapkričio 12 d. įsakymu Nr. 1T-71(1.12) reikalavimais, MIDAS nuostatais, patvirtintais 2013 m. rugsėjo 9 d. Vilniaus universiteto Rektoriaus įsakymu Nr. R-423, MIDAS duomenų saugos nuostatais, patvirtintais 2013 m. lapkričio 11 d. Vilniaus universiteto Rektoriaus įsakymu Nr. R-573, taip pat kitais teisės aktais ir standartais, reglamentuojančiais duomenų tvarkymo teisėtumą, tvarkytojų veiklą ir duomenų saugos valdymą.

3. Taisyklės taikomos visiems MIDAS naudotojams bei MIDAS administratoriams dirbantiems su žinybine informacija.

4. Prieiga prie MIDAS tvarkomų duomenų suteikiama vadovaujantis šiais principais:

4.1. MIDAS naudotojams ir administratoriams prieiga turi būti suteikiama tik prie tų MIDAS tvarkomų duomenų ir tik tokia apimtimi, kuri reikalinga sistemos nuostatuose ir pareigybės aprašyme nurodytoms funkcijoms atlikti;

4.2. prieiga prie MIDAS tvarkomų duomenų ir teisė juos keisti suteikiama tik atlikus MIDAS naudotojo identifikaciją ir patvirtinus jo tapatybę;

4.3. MIDAS tvarkomus duomenis gali keisti (sukurti, papildyti ar panaikinti) tik tokius įgaliojimus turintys MIDAS naudotojai;

4.4. informacinės sistemos priežiūros funkcijos turi būti atliekamos naudojant atskirą tam skirtą informacinės sistemos administratoriaus paskyrą, kuria naudojantis negalima atlikti informacinės sistemos naudotojo funkcijos;

4.5. MIDAS naudotojams negali būti suteikiamos informacinės sistemos administratoriaus teisės.

5. Teisės naudoti paskyrą suteikiamos tik susipažinus ir sutikus su šiomis taisyklėmis.

6. Visi MIDAS naudotojai susipažįsta su šiomis taisyklėmis pasirašytinai arba elektroniniu būdu, užtikrinančiu susipažindinimo įrodomumą.

7. Atnaujinus šias taisykles, visi naudotojai su jomis susipažįsta ir sutinka pakartotinai.

8. MIDAS naudotojai, pažeidę šių taisyklių ir kitų saugos politiką įgyvendinančių teisės aktų nuostatas, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

9. Nustačius neteisėtą MIDAS tvarkomų duomenų naudojimą, naudotojo prieiga prie MIDAS sustabdoma.

10. MIDAS naudotojų administravimo taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžtos Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų apraše, MIDAS nuostatuose, MIDAS duomenų saugos nuostatuose ir kituose teisės aktuose bei saugų duomenų tvarkymą reglamentuojančiuose standartuose.

II. MIDAS NAUDOTOJŲ IR ADMINISTRATORIŲ ĮGALIOJIMAI, TEISĖS IR PAREIGOS

11. MIDAS naudotojų įgaliojimai, teisės ir pareigos, tvarkant elektroninę informaciją:

11.1. MIDAS naudotojai gali naudotis tik tomis MIDAS funkcijomis ir MIDAS tvarkomais duomenimis, prie kurių prieigą jiems suteikė administratorius, arba įgijo registruodamiesi sistemoje savitarnos priemonėmis;

11.2. MIDAS naudotojai atsako už tinkamą asmens duomenų naudojimą ir saugojimą;

11.3. MIDAS prieiga naikinama naudotojui nesutinkant ar atsisakius, kad būtų tvarkomi jo asmens duomenys;

11.4. MIDAS naudotojai turi teisę rinkti, tvarkyti, perduoti, įkelti, saugoti, naikinti ar kitaip naudoti elektroninę informaciją tik naudodamiesi savo paskyra; baigęs darbą, naudotojas turi užtikrinti, kad su elektronine informacija negalėtų susipažinti pašaliniai asmenys: atsijungti nuo MIDAS, uždaryti programinę įrangą, įjungti ekrano užsklandą su slaptažodžiu;

11.5. MIDAS naudotojai privalo:

11.6. užtikrinti jų naudojamų MIDAS tvarkomų duomenų konfidencialumą bei vientisumą;

11.7. savo veiksmais netrikdyti MIDAS duomenų prieinamumo;

11.8. nesijungti prie MIDAS naudojančio kitam naudotojui suteiktais prisijungimo vardais ir slaptažodžiais;

11.9. neatskleisti, nelaikyti matomoje vietoje suteiktų prisijungimo vardų ir slaptažodžių;

11.10. priiimti atsakomybę už tvarkomų duomenų rinkimą, įvedimą, naikinimą ir kt.;

11.11. nedelsiant pranešti tvarkančios institucijos sistemos administratoriui apie informacinės sistemos sutrikimus, neįprastą jų veikimą, esamus arba galimus elektroninės informacijos saugumo reikalavimų pažeidimus, kitų MIDAS naudotojų nederamus veiksmus.

12. MIDAS pagrindinio administratoriaus įgaliojimai, teisės ir pareigos, tvarkant elektroninę informaciją:

12.1. teikia privalomus vykdyti nurodymus MIDAS sistemos administratoriams;

12.2. tvarko ir administruoja institucijos paskyros duomenis;

12.3. reikalauja, kad institucijos MIDAS naudotojai vykdytų duomenų saugos ir naudotojų administravimo taisyklių reikalavimus;

12.4. mato visų MIDAS naudotojų identifikavimo ir suteiktų teisių duomenis;

12.5. mato MIDAS naudotojų su MIDAS tvarkomais duomenimis atliktus veiksmus;

12.6. atlieka su MIDAS administravimu susijusias užklausas ir gauna ataskaitas;

12.7. informuoja MIDAS saugos įgaliotinį apie saugos dokumentų pažeidimus, nusikalstamos veikos požymius, neveikiančias arba netinkamai veikiančias duomenų saugos užtikrinimo priemones;

12.8. vykdo MIDAS saugos įgaliotinio nurodymus ir pavedimus, susijusius su elektroninės informacijos saugos užtikrinimu;

12.9. vykdo kitas tiesiogiai su MIDAS administravimu susijusias funkcijas.

13. MIDAS sistemos administratoriaus įgaliojimai, teisės ir pareigos, tvarkant elektroninę informaciją:

13.1. užtikrina MIDAS sisteminės ir taikomosios programinės įrangos veikimą;

13.2. vykdo MIDAS sisteminės ir taikomosios programinės įrangos priežiūrą;

13.3. vykdo MIDAS naudotojų ir jų prieigos teisių administravimą;

13.4. vertina MIDAS naudotojų pasirengimą dirbti su MIDAS;

13.5. atlieka MIDAS naudotojams suteiktų teisių ir priskirtų funkcijų atitikties vertinimą;

13.6. MIDAS klasifikatorių funkciniam modulyje tvarko MIDAS vidinius klasifikatorius;

13.7. konsultuoja MIDAS naudotojus dėl MIDAS veikimo ir kitais su MIDAS susijusiais klausimais;

13.8. informuoja MIDAS saugos įgaliotinį apie saugos dokumentų pažeidimus, nusikalstamos veikos požymius, neveikiančias arba netinkamai veikiančias duomenų saugos užtikrinimo priemones;

- 13.9. vykdo MIDAS saugos įgaliotinio nurodymus ir pavedimus, susijusius su elektroninės informacijos saugos užtikrinimu.
- 13.10. užtikrina MIDAS duomenų bazių valdymo programinės įrangos veikimą;
- 13.11. atlieka MIDAS duomenų bazių valdymo programinės įrangos priežiūrą;
- 13.12. atlieka atsarginių MIDAS duomenų kopijų darymą;
- 13.13. atlieka visiškus ar dalinius duomenų atkūrimo bandymus iš atsarginių MIDAS saugomų duomenų kopijų;
- 13.14. užtikrina MIDAS sisteminės programinės įrangos saugą;
- 13.15. nustato MIDAS pažeidžiamas vietas ir informuoja apie juos MIDAS saugos įgaliotinį;
- 13.16. vykdo MIDAS saugos įgaliotinio nurodymus ir pavedimus, susijusius su elektroninės informacijos saugos užtikrinimu.
14. MIDAS Biomedicinos mokslinių tyrimų duomenų valdymo posistemės (Toliau - BMT) administratoriaus įgaliojimai, teisės ir pareigos, tvarkant elektroninę informaciją:
- 14.1. reikalauja, kad MIDAS BMT naudotojai vykdytų duomenų saugos ir naudotojų administravimo taisyklių reikalavimus;
- 14.2. mato visų MIDAS BMT naudotojų identifikavimo ir suteiktų teisių duomenis;
- 14.3. mato MIDAS BMT naudotojų su MIDAS BMT tvarkomais duomenimis atliktus veiksmus;
- 14.4. atlieka su MIDAS BMT administravimu susijusias užklausas ir gauna ataskaitas;
- 14.5. informuoja MIDAS BMT saugos įgaliotinį apie saugos dokumentų pažeidimus, nusikalstamos veikos požymius, neveikiančias arba netinkamai veikiančias duomenų saugos užtikrinimo priemones;
- 14.6. vykdo MIDAS BMT saugos įgaliotinio nurodymus ir pavedimus, susijusius su elektroninės informacijos saugos užtikrinimu;
- 14.7. vykdo kitas tiesiogiai su MIDAS BMT administravimu susijusias funkcijas.

III. SAUGAUS DUOMENŲ TEIKIMO MIDAS NAUDOTOJAMS KONTROLĖS TVARKA

15. MIDAS naudotojai registruojasi sistemoje savitarnos būdu. Visi naujai kuriami naudotojai pirmą kartą autentifikuojami Valstybinės informacinių išteklių sąveikumo platformos (VIISP) priemonėmis.
16. Asmuo, skiriamas administratoriumi, kreipiasi į MIDAS tvarkytoją su vadovo patvirtintu prašymu suteikti prieigą prie MIDAS taikomosios programinės įrangos, kartu pateikdamas sutikimą tvarkyti asmens duomenis ir pasižadėjimą laikytis MIDAS saugos dokumentų reikalavimų.
17. Už MIDAS naudotojų ir administratorių prieigos prie MIDAS teisių suteikimą ir panaikinimą atsako MIDAS pagrindinis administratorius.
18. Esant reikiamam patvirtinimui, kitiems administratoriams teises suteikia ir panaikina pagrindinis MIDAS administratorius.
19. MIDAS naudotojų tapatybei nustatyti turi būti suteikiamas prisijungimo prie MIDAS vardas ir slaptažodis.
20. Slaptažodį MIDAS naudotojai turi teisę savarankiškai pasikeisti prisijungę prie MIDAS.
21. Pamiršus slaptažodį, prieiga prie MIDAS automatiškai suteikiama prisijungus VIISP priemonėmis.
22. MIDAS naudotojo slaptažodžiui yra keliami šie reikalavimai:
- 22.1. slaptažodis turi būti iš ne trumpesnės kaip 8 simbolių kombinacijos, sudarytos iš raidžių, skaičių ir specialiųjų simbolių;
- 22.2. slaptažodis turi būti keičiamas ne rečiau kaip 1 kartą per tris mėnesius;

22.3. didžiausias leistinas mėginimų įvesti teisingą slaptažodį skaičius negali būti didesnis nei 5 kartai; neteisingai įvedus didžiausią leistiną skaičių, informacinė sistema užsirakina ir neleidžia informacinės sistemos naudotojui identifikuotis ne trumpiau nei 15 minučių;

22.4. slaptažodžiams sudaryti neturi būti naudojama asmeninio pobūdžio informacija;

22.5. keičiant slaptažodį informacinės sistemos taikomoji programinė įranga neturi leisti sudaryti slaptažodžio iš buvusių 3 paskutinių slaptažodžių;

22.6. MIDAS naudotojas, pirmą kartą gavęs MIDAS administratoriaus suteiktą vardą ir slaptažodį, turi prisijungti prie MIDAS, nedelsdamas slaptažodį pakeisti ir jį įsiminti;

22.7. MIDAS naudotojas privalo saugoti slaptažodį ir jo neatskleisti tretiesiems asmenims;

22.8. MIDAS naudotojas, įtaręs, kad tretieji asmenys sužinojo slaptažodį, privalo nedelsdamas jį pakeisti;

22.9. MIDAS naudotojas neturi teisės užrašyto slaptažodžio palikti matomoje vietoje;

22.10. MIDAS naudotojas pamiršęs ar praradęs prisijungimo prie MIDAS slaptažodį, turi kreiptis į MIDAS administratorių, kuris nustatęs MIDAS naudotojo tapatybę, suteikia MIDAS naudotojui naują slaptažodį, kurį MIDAS naudotojas, prisijungęs prie MIDAS, turi pasikeisti.

23. MIDAS administratorių slaptažodžiams yra keliami šie papildomi reikalavimai:

23.1. MIDAS administratorių slaptažodis turi būti iš ne trumpesnės kaip 12 simbolių kombinacijos, sudarytos iš didžiųjų, mažųjų raidžių, skaitmenų ir specialiųjų simbolių;

23.2. MIDAS administratorių slaptažodis turi būti keičiamas ne rečiau kaip kas 2 mėnesius.

24. MIDAS taikomosios programinės įrangos administratorius, iš pagrindinio MIDAS tvarkytojo gavęs rašytinį prašymą apriboti MIDAS naudotojo prieigos teises, nedelsiant sustabdo nurodyto MIDAS naudotojo prieigą prie MIDAS.

25. MIDAS administratoriui teisė dirbti su konkrečia elektronine informacija yra ribojama sustabdant visas MIDAS administratoriui suteiktas prieigos prie MIDAS teises, kai MIDAS administratorius nesijungė prie sistemos daugiau nei tris mėnesius, vyksta MIDAS administratoriaus veiklos tyrimas, MIDAS administratorius neteikia informacijos apie saugą užtikrinančių sistemos komponentų būklę ar atsisako vykdyti saugos įgaliotinio nurodymus ir pavedimus.

26. Teisė naudotis MIDAS administratoriui skirta prieiga nedelsiant panaikinama:

26.1. pasibaigus tarnybos ar darbo santykiams;

26.2. nušalinus nuo pareigų;

26.3. nustačius neteisėtą MIDAS naudotojo MIDAS duomenų naudojimą.

27. Kai MIDAS administratorius perkeliamas į kitas pareigas, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas jam suteiktos MIDAS administratoriaus teisės pakeičiamos atsižvelgiant į jo pareigybės aprašyme nurodytas funkcijas.

28. Visiems MIDAS naudotojams baigus darbą su MIDAS, turi būti atsijungiama nuo MIDAS.

29. Nuotolinis administratorių ir įgaliotų vidinių naudotojų prisijungimas prie MIDAS tarnybinių stočių galimas tik naudojantis VPN tuneliu.

30. informacinės sistemos naudotojui teisė dirbti su konkrečia elektronine informacija turi būti sustabdoma arba panaikinama, kai jis nesinaudoja informacine sistema ilgiau kaip 3 mėnesius, yra nušalinamas nuo darbo (pareigų) arba pasibaigia jo tarnybos (darbo) santykiai.

31. Prisijungimai ir (ar) bandymai prisijungi prie MIDAS automatiniu būdu įrašomi MIDAS duomenų bazės veiksmų žurnale, kuriame registruojami prisijungimo ir (ar) bandymo prisijungti data, laikas, prisijungimo trukmė, prisijungiančio MIDAS naudotojo vardas ir kompiuterio, iš kurio prisijungiama IP adresas, MIDAS funkcijos, prie kurių buvo jungtasi, atlikti veiksmai su asmens duomenimis (įvedimas, peržiūra, keitimas, naikinimas ir kiti duomenų tvarkymo veiksmai). Šie įrašai saugomi ne trumpiau kaip 1 metus.